

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 stycznia 1975 r.

w sprawie praw i obowiązków pracowników służby dyplomatyczno-konsularnej.

Na podstawie art. 298 Kodeksu pracy (Dz. U. z 1974 r. Nr 24, poz. 141) po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy wstępne.

§ 1. Pracownikami służby dyplomatyczno-konsularnej są w rozumieniu niniejszego rozporządzenia osoby zatrudnione w Ministerstwie Spraw Zagranicznych oraz w polskich przedstawicielstwach dyplomatycznych i urzędach konsularnych.

§ 2. 1. Pracownikiem służby dyplomatyczno-konsularnej może być osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie,
- 2) ukończyła 18 lat i posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
- 3) korzysta z praw publicznych,
- 4) wyróżnia się aktywną postawą i zaangażowaniem w realizacji polityki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i Rządu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,
- 5) posiada wysokie walory polityczne i moralne gwarantujące właściwą postawę w pracy zawodowej i życiu prywatnym,

6) posiada odpowiednie wykształcenie i kwalifikacje zawodowe oraz znajomość języków obcych, niezbędne do pracy w służbie dyplomatyczno-konsularnej.

2. Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z właściwymi ministrami określi szczegółowe wymagania w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, jakim powinien odpowiadać pracownik służby dyplomatyczno-konsularnej na każdym stanowisku służbowym.

Rozdział 2

Nawiązanie stosunku pracy.

§ 3. Nawiązanie stosunku pracy z pracownikiem służby dyplomatyczno-konsularnej następuje:

- 1) na podstawie mianowania lub
- 2) na podstawie umowy o pracę.

§ 4. 1. Poczynając od stanowiska specjalisty i równorzędnych nawiązanie stosunku pracy następuje na podstawie mianowania.

2. Nawiązanie stosunku pracy z pracownikami przyjmowanymi na stanowiska niższe od wymienionych w ust. 1 następuje przez zawarcie umowy o pracę, może jednak nastąpić na podstawie mianowania, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami służby.

§ 5. 1. Akt mianowania powinien w szczególności określać:

- 1) stopień służbowy pracownika, stanowisko lub rodzaj pracy oraz nazwę komórki organizacyjnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych albo nazwę przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego, w którym pracownik ma być zatrudniony,
- 2) wysokość wynagrodzenia.

2. Stosunek pracy nawiązuje się w dniu określonym w akcie mianowania.

§ 6. 1. Wniosek Ministra Spraw Zagranicznych do Rady Państwa w sprawie mianowania lub odwołania ambasadorów nadzwyczajnych i pełnomocnych oraz stałych przedstawicieli przy Organizacji Narodów Zjednoczonych wymaga zgody Prezesa Rady Ministrów.

2. Kierowników stałych misji lub misji specjalnych za granicą, posiadających status dyplomatyczny, mianuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych, chyba że kierownik stałej lub specjalnej misji jest mianowany w trybie, o którym mowa w ust. 1.

3. Kierowników misji innych niż wymienione w ust. 2 mianuje i odwołuje Minister Spraw Zagranicznych.

4. Pracowników służby dyplomatyczno-konsularnej powołanych do prowadzenia spraw należących do właściwości Ministra Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej lub innych ministrów mianuje i odwołuje Minister Spraw Zagranicznych na wniosek lub w porozumieniu z tymi ministrami.

5. Pracowników służby dyplomatyczno-konsularnej nie wymienionych w ust. 1—4 mianuje i odwołuje lub zawiera z nimi umowę o pracę Minister Spraw Zagranicznych.

§ 7. 1. Osoba, która bezpośrednio przed dniem mianowania na jeden ze stopni służbowych wymienionych w § 15 ust. 2 nie była zatrudniona w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, zostaje mianowana do odwołania — tylko na czas wykonywania służby w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym.

2. Zakład pracy, który zatrudniał poprzednio osobę określoną w ust. 1 i wyraził zgodę na jej zatrudnienie w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym, jest obowiązany po odwołaniu tej osoby ze służby dyplomatyczno-konsularnej zatrudnić ją na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym pod względem wynagrodzenia. Okres pracy w tej służbie zalicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze wynikające ze stosunku pracy.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w razie dyscyplinarnego wydalenia ze służby dyplomatyczno-konsularnej.

§ 8. 1. Pracownicy służby dyplomatyczno-konsularnej podlegają okresowym ocenom kwalifikacyjnym raz na dwa lata.

2. Pracownikowi służby dyplomatyczno-konsularnej służy prawo zaznajomienia się z wydaną o nim oceną kwalifikacyjną. Może on w terminie 14 dni od zaznajomienia się z nią wnieść odwołanie od oceny.

3. Zasady i tryb sporządzania ocen kwalifikacyjnych pracowników służby dyplomatyczno-konsularnej, zaznajamiania ich z oceną oraz wnoszenia i rozpatrywania odwołań określi Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Rozdział 3

Obowiązki pracowników służby dyplomatyczno-konsularnej.

§ 9. Pracownik służby dyplomatyczno-konsularnej poza obowiązkami określonymi w art. 100 Kodeksu pracy i w przepisach w sprawie praw i obowiązków pracowników urzędów państwowych, jest obowiązany:

- 1) wiernie służyć Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, bronić jej interesów na arenie międzynarodowej oraz aktywnie działać na rzecz umacniania międzynarodowej pozycji Polski,
- 2) wykonywać powierzone obowiązki szczególnie sumiennie i z pełnym zaangażowaniem,
- 3) zachowywać się z godnością w służbie i poza służbą,
- 4) stale pogłębiać swą wiedzę polityczno-zawodową i ogólną.

§ 10. 1. Pracownik służby dyplomatyczno-konsularnej jest obowiązany zachowywać w tajemnicy wszystkie sprawy, o których powziął wiadomość w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, jeżeli sprawy te w myśl obowiązujących przepisów są tajne lub poufne, a także gdy utrzymania ich w tajemnicy wymaga dobro Państwa lub inne względy służbowe.

2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa również po rozwiązaniu stosunku pracy.

3. Ogłoszenie przez pracownika służby dyplomatyczno-konsularnej materiałów lub ujawnienie wiadomości dotyczących spraw, o których mowa w ust. 1, może nastąpić za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych. W odniesieniu do pracowników powołanych do prowadzenia spraw należących do właściwości innych ministrów zgoda ta jest udzielana w porozumieniu z tymi ministrami.

4. Ogłaszanie przez pracowników służby dyplomatyczno-konsularnej prac naukowych i publicystycznych związanych ze stosunkami międzynarodowymi może nastąpić na warunkach określonych przez Ministra Spraw Zagranicznych w porozumieniu z właściwymi ministrami.

§ 11. Pracownik służby dyplomatyczno-konsularnej jest obowiązany zawiadomić przełożonego o zamiarze zawarcia związku małżeńskiego z cudzoziemcem. Obowiązek taki ciąży na pracowniku służby dyplomatyczno-konsularnej także w wypadku zamierzonego małżeństwa jego dzieci, pasierbów i dzieci obcych wziętych na utrzymanie i wychowanie.

§ 12. 1. Do pracowników służby dyplomatyczno-konsularnej stosuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, przepisy o czasie pracy obowiązujące pracowników urzędów państwowych.

2. Pracownicy służby dyplomatyczno-konsularnej skierowani do pracy za granicą są obowiązani w razie potrze-

by wykonywać na polecenie przełożonego czynności służbowe nie związane z zajmowanym stanowiskiem, a także wykonywać je poza normalnymi godzinami pracy, a w wypadkach szczególnych także w nocy oraz w niedziele i święta, bez prawa do oddzielnego wynagrodzenia.

§ 13. 1. Pracownik służby dyplomatyczno-konsularnej zatrudniony w Ministerstwie Spraw Zagranicznych może być przeniesiony czasowo do pełnienia służby w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym.

2. Pracownik może odmówić zgody na przeniesienie, o którym mowa w ust. 1, jedynie z ważnych i uzasadnionych przyczyn, w szczególności zdrowotnych lub rodzinnych.

§ 14. 1. Pracownikowi służby dyplomatyczno-konsularnej, przeniesionemu służbowo za granicę lub z zagranicy do kraju, przysługuje zwrot kosztów przesiedlenia na zasadach określonych odrębnymi przepisami.

2. Uprawnienie do zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, obejmuje również koszty przesiedlenia wraz z pracownikiem jego małżonka oraz dzieci, pasierbów i dzieci obcych wziętych na utrzymanie i wychowanie, na które przysługuje dodatek rodzinny lub które są inwalidami I lub II grupy.

Rozdział 4

Stopnie służbowe.

§ 15. 1. Ustanawia się jednolite stopnie służbowe pracowników służby dyplomatyczno-konsularnej obowiązujące w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, w przedstawicielstwach dyplomatycznych i urzędach konsularnych.

2. Stopniami służbowymi są następujące stopnie dyplomatyczne i konsularne:

- a) ambasador nadzwyczajny i pełnomocny,
- b) ambasador ad personam,
- c) minister pełnomocny,
- d) radca-minister pełnomocny, konsul generalny-minister pełnomocny,
- e) radca, konsul generalny,
- f) I sekretarz, konsul,
- g) II sekretarz, wicekonsul,
- h) III sekretarz, agent konsularny,
- i) attaché, attaché konsularny,
- j) sekretarz-archiwista, sekretarz konsularny.

3. Zasady starszeństwa wśród pracowników przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych określa Minister Spraw Zagranicznych.

§ 16. 1. W Ministerstwie Spraw Zagranicznych stopnie służbowe wymienione w § 15 ust. 2 lit. b—j są nadawane pracownikom niezależnie od zatrudnienia na stanowiskach służbowych określonych w przepisach o wynagrodzeniu.

2. Warunki i tryb przyznawania stopni służbowych wymienionych w § 15 ust. 2 lit. c—j określi Minister Spraw Zagranicznych.

3. Stopień służbowy ambasadora ad personam przyznaje Prezes Rady Ministrów.

Rozdział 5

Prawa pracowników służby dyplomatyczno-konsularnej.

§ 17. Pracownikom służby dyplomatyczno-konsularnej zatrudnionym w przedstawicielstwach dyplomatycznych i urzędach konsularnych może być udzielony za ich zgodą urlop wypoczynkowy łącznie za dwa lata, zamiast dwóch corocznych urlopów.

§ 18. 1. Za wybitne osiągnięcia w pracy zawodowej pracownikom służby dyplomatyczno-konsularnej może być nadana odznaka honorowa „Zasłużony Pracownik Służby Dyplomatyczno-Konsularnej”.

2. Odznakę nadaje Minister Spraw Zagranicznych.

3. Minister Spraw Zagranicznych określi szczegółowe zasady i tryb nadawania odznaki oraz jej wzór i sposób noszenia.

§ 19. Minister Spraw Zagranicznych występuje z wnioskiem o nadanie odznaczenia państwowego tym pracownikom służby dyplomatyczno-konsularnej, którzy szczególnie sumiennie i nienagannie wypełniają swoje obowiązki i posiadają odpowiedni staż pracy, a mianowicie:

— Złotego Krzyża Zasługi, w razie pełnienia służby ponad 15 lat,

— Orderu Odrodzenia Polski, w razie pełnienia służby ponad 25 lat,

jeżeli pracownicy ci nie otrzymali wcześniej takich lub wyższych odznaczeń państwowych.

§ 20. 1. Pracownikowi służby dyplomatyczno-konsularnej przysługuje zwrot kosztów przejazdu z zagranicy do kraju i z powrotem w razie zgonu rodziców, małżonka, dzieci, pasierbów lub dzieci obcych wziętych na utrzymanie i wychowanie.

2. Przewóz do kraju zwłok pracownika służby dyplomatyczno-konsularnej albo zwłok osób wymienionych w ust. 1, które przebywały za granicą wspólnie z pracownikiem i tam zmarły, następuje na koszt Państwa.

Rozdział 6

Odpowiedzialność dyscyplinarna i służbowa.

§ 21. 1. Pracownicy służby dyplomatyczno-konsularnej zatrudnieni na podstawie mianowania ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za naruszenie swych obowiązków służbowych i uchybienie godności pracownika służby dyplomatyczno-konsularnej.

2. Pracownikom wymienionym w ust. 1 za przewinienia służbowe mniejszej wagi nie uzasadniające wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wymierza się kary porządkowe upomnienia lub nagany.

§ 22. 1. Kary porządkowe wymierzają pracownikom zatrudnionym w Ministerstwie Spraw Zagranicznych — kierownik komórki organizacyjnej, w której pracownik jest zatrudniony, a pracownikom zatrudnionym w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym — szef przedstawicielstwa lub urzędu.

2. Od orzeczenia o wymierzeniu kary porządkowej przysługuje ukaranemu, w terminie 7 dni od zawiadomienia go o ukaraniu, odwołanie do Ministra Spraw Zagranicznych, którego decyzja jest ostateczna.

§ 23. Wymierzona kara porządkowa ulega zatarciu po roku nienagannej pracy.

§ 24. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) nagana z ostrzeżeniem,
- 2) pozbawienie możliwości awansowania na okres do dwóch lat, licząc od najbliższego terminu, w którym pracownik mógł być awansowany,
- 3) obniżenie stopnia służbowego o jeden szczebel,
- 4) wydalenie ze służby.

§ 25. 1. W sprawach dyscyplinarnych orzekają komisje dyscyplinarne działające przy Ministrze Spraw Zagranicznych:

- 1) w pierwszej instancji — Komisja Dyscyplinarna,
- 2) w drugiej instancji — Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna.

2. Przewodniczących i członków komisji dyscyplinarnych określonych w ust. 1 powołuje na okres dwóch lat Minister Spraw Zagranicznych.

§ 26. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego po upływie sześciu miesięcy od dnia powzięcia przez przełożonego wiadomości o popełnionym przewinieniu ani po upływie dwóch lat od popełnienia przewinienia.

§ 27. Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej oraz po porozumieniu z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Państwowych i Społecznych określi tryb postępowania przed komisjami dyscyplinarnymi oraz sposób wykonania kar dyscyplinarnych i ich zatarcia.

§ 28. 1. Pracownika służby dyplomatyczno-konsularnej zawieszają się w pełnieniu obowiązków służbowych w wypadkach, gdy dobro służby wymaga niezwłocznego odwołania go od pełnienia obowiązków służbowych, w szczególności w związku z wszczęciem postępowania karnego lub dyscyplinarnego.

2. Decyzję o zawieszeniu pracownika w pełnieniu obowiązków służbowych podejmuje Minister Spraw Zagranicznych.

3. Zawieszenie pracownika w pełnieniu obowiązków może nastąpić w ciągu 14 dni od dnia uzyskania wiadomości o przyczynie uzasadniającej zawieszenie i nie może trwać dłużej niż miesiąc, chyba że przeciwko pracownikowi toczy się postępowanie karne lub dyscyplinarne, z powodu którego nastąpiło zawieszenie. Zawieszenie może trwać dłużej niż miesiąc także w wypadku, gdy w okresie zawieszenia pracownikowi wypowiedziano stosunek pracy.

Rozdział 7

Zmiany w stosunku pracy i zwolnienie ze służby.

§ 29. Pracownik służby dyplomatyczno-konsularnej po odwołaniu go do kraju ze służby pełnionej w przedsta-

wicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym jest kierowany do pracy w Ministerstwie Spraw Zagranicznych na stanowisko nie niższe pod względem wynagrodzenia od stanowiska zajmowanego przed przeniesieniem do służby w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub w urzędzie konsularnym.

§ 30. 1. Zakład pracy zatrudniający małżonka pracownika służby dyplomatyczno-konsularnej przeniesionego do pełnienia służby w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym, wyjeżdżającego wspólnie z nim na czas pełnienia tej służby, udziela tej osobie na jej wniosek urlopu bezpłatnego.

2. Po odwołaniu pracownika służby dyplomatyczno-konsularnej do kraju zakład pracy zatrudniający uprzednio małżonka, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany ponownie zatrudnić go na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym pod względem wynagrodzenia, pod warunkiem zgłoszenia się do pracy w terminie nie przekraczającym 3 miesięcy od dnia powrotu z zagranicy.

3. Okresy urlopu bezpłatnego, o którym mowa w ust. 1, zalicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, w wymiarze nie przekraczającym łącznych dotychczasowych okresów pracy.

4. Okresy urlopu bezpłatnego, o którym mowa w ust. 1, uważa się przy ustalaniu prawa do świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym za okresy równorzędne z okresami zatrudnienia, jeżeli osoba, która urlop taki wykorzystwała, ma okres zatrudnienia wynoszący co najmniej:

- 1) 10 lat, gdy chodzi o uprawnienie do emerytury,
- 2) 5 lat, gdy chodzi o uprawnienia do renty inwalidzkiej lub rodzinnej.

§ 31. 1. Z pracownikiem służby dyplomatyczno-konsularnej, z którym nawiązano stosunek pracy na podstawie mianowania, rozwiązuje się stosunek pracy w następujących wypadkach:

- 1) na wniosek pracownika, w terminie z nim uzgodnionym, nie później jednak niż w terminie 3 miesięcy od dnia wystąpienia z wnioskiem,
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności, jeżeli wykonanie kary nie zostało warunkowo zawieszona,
- 3) wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby.

2. Z pracownikiem służby dyplomatyczno-konsularnej, z którym nawiązano stosunek pracy na podstawie mianowania, można rozwiązać stosunek pracy w wypadkach:

- 1) niezdolności do pracy wskutek choroby, a także w razie usprawiedliwionej nieobecności w pracy z innych przyczyn — po upływie okresów przewidzianych w art. 53 Kodeksu pracy,
- 2) nabycia prawa do zaopatrzenia emerytalnego,
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary,
- 4) ujemnej oceny pracy stwierdzonej w dwóch kolejnych okresowych ocenach kwalifikacyjnych, wydanych w okresie co najmniej dwóch lat,

5) gdy wymaga tego ważny interes służby.

3. W wypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 2, 4 i 5, rozwiązanie stosunku pracy następuje z zachowaniem 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia.

§ 32. Pracownik mianowany do odwołania na czas pełnienia służby w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym może być w każdym czasie odwołany ze stanowiska, a stosunek pracy ulega rozwiązaniu po upływie 3 miesięcy od dnia odwołania. W odniesieniu do pracowników, którzy byli powołani do prowadzenia spraw należących do właściwości Ministra Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej lub innych ministrów, odwołanie następuje na wniosek lub w porozumieniu z tymi ministrami.

§ 33. 1. Z pracownikiem służby dyplomatyczno-konsularnej, posiadającym staż pracy ponad 15 lat, może zostać rozwiązany stosunek pracy z przyczyn przewidzianych w § 31 ust. 2 pkt 5 po uprzednim udzieleniu pomocy w uzyskaniu innej pracy.

2. Tryb przewidziany w ust. 1 stosuje się również do pracowników, z którymi nawiązano stosunek pracy na podstawie umowy o pracę, jeżeli posiadają staż pracy po-

nad 15 lat, a rozwiązanie umowy o pracę następuje za wypowiedzeniem przez Ministra Spraw Zagranicznych.

Rozdział 8

Przepisy końcowe.

§ 34. Przepisy rozporządzenia stosuje się także do pracowników stałych przedstawicielstw przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i innych misji za granicą oraz instytutów i ośrodków informacji i kultury za granicą.

§ 35. W sprawach nie uregulowanych rozporządzeniem stosuje się przepisy Kodeksu pracy oraz przepisy w sprawie praw i obowiązków pracowników urzędów państwowych.

§ 36. Pracownicy służby dyplomatyczno-konsularnej, których stosunek pracy w dniu 31 grudnia 1974 r. był oparty na mianowaniu, są pracownikami mianowanymi w rozumieniu rozporządzenia.

§ 37. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*